

Inhoudsopgave

Voorheffing	7
Aanslag	11
1 De geschiedenis van belasting (én belastingontwijking) in vogelvlucht	20
2 Trust me	29
3 De Antillenroute	41
4 F*ck de fiscus	56
5 Deal or no deal?	89
6 Waar een klein land groot in is	109
7 Sterrenslag	132
8 Belastingparadijs Nederland: crimineel goed	155
9 Blauwe schandalen	206
10 Kassa	244
11 Offshore jezelf!	265
12 Blauwe plekken	271
Verantwoording & heel hartelijk bedankt	299
Noten	301
Register	325

Voorheffing

Om te beginnen de disclaimer: je bladert volledig op eigen risico door deze fiscale schelmengids. De kans dat je er onpasselijk van wordt, is niet denkbeeldig. Haal uit voorzorg vast een recept voor antidepressiva bij de huisarts (aftrekbaar als bijzondere ziektekosten; wellicht vrolijk dat enigszins op).

Want ja, waarschijnlijk betaal je veel, misschien zelfs wel veel te veel aan de ontvanger der rijksbelastingen. Dat is al heel lang zo en dat blijft ook zo voor eenvoudige loonslaven als jij en ik. Een belastingparadijs is Nederland zeker, maar de schatkist moet wel vol en dan is het 'eigen volk eerst'.

Multinationals, popsterren en topvoetballers komen hier voordelig weg. Van de honderd grootste bedrijven wereldwijd hebben er tachtig een fiscale constructie opgetuigd via Nederland. Ons land telt zo'n vijftienduizend brievenbusmaatschappijen. Sterker, twee derde van de Zuid-Europese bedrijven laat z'n centen via de lage landen lopen, zodat Italië, Spanje en de overige leden van de 'Club Med' belastinginkomsten derven. En wie denk je dat het aldus gecreëerde gat in de zuidelijke begrotingen mag dichten? Juist, jij, bewoner van het fiscale strafkamp van box 1, 2 en 3.

Even verder klagen. Alle retoriek van linkse politici ten spijt behoort Nederland tot de landen met de geringste netto-inkomensverschillen en zijn 'de rijken' in ons koninkrijk niet best af. Al was het maar omdat je in Nederland al snel rijk heet

en meer dan de helft van je salaris niet naar jou maar naar de Belastingdienst gaat. De top 10-procent van de belastingplichtigen – zeg vanaf ‘tweemaal modaal’ – hoest dik twee derde van alle directe belastingen op. Ook krijgen de ‘beter gesitueerden’ hogere aanslagen voor hun huis, hun auto en hun erfenis. Als het aan sommige politici ligt, moeten hogere inkomens sowieso substantieel meer betalen voor hetzelfde ziekenhuisbed, hetzelfde pensioen, dezelfde studie en dezelfde parkeerplek in de binnenstad. Alles inkomensafhankelijk, zodat alle verschillen in dit vlakke land worden gladgestreken. Libertariërs noemen die progressieve belastingen diefstal, linkse ideologen wijzen liever naar ‘brede schouders’ en ‘een stukje solidariteit’. Opdat wij mensen uiteindelijk allemaal *Brüder* worden. Ja toch? Nou dan.

Enfin, ik word er narrig van. Wat drijft het auteurstrio Van Geest, Van Kleef en Smits om in hun vrije tijd zo’n boekje als *Het belastingparadijs* te schrijven? Vooral die vileine ondertitel verraadt het venijn: *Waarom niemand hier belasting betaalt – behalve jij*.

Inderdaad. Belasting betalen is niet per se leuk, maar méér betalen dan een ander... da’s pas erg.

De heren waren allen redacteur van het glanzende geldblad *Quote*. Met coverregels als ‘niet lullen, zakken vullen!’ en ‘fuck the fiscus!’ niet echt vrindjes met de inspecteur. Ik zag de heren auteurs komen, en zij zagen mij gaan.

Korte introductie. Een van de drie hoeft zich in het geheel geen zorgen te maken over geld, laat staan over belasting betalen. Hij is een rijke erfgenaam. Die tobt niet over tientjes, hooguit over tonnen. De andere twee moeten zich zéker zorgen maken over de centen, ze zijn immers aangemonsterd als onderbetaalde inktkoelies. Maar of ze dat doen omdat ze het zichzelf gunnen of een ander misgunnen... geen idee. Een van hen, de heer Van K., verkeert in permanente financiële nood en kan zich erg opwinden over andermans declaraties, die, van-

zelfsprekend, altijd te hoog en op niets gebaseerd zijn. Noem het afgunst, noem het hebzucht. Beide emoties voeren de boventoon als het om belastingen gaat. Vandaar dat de ene helft van Nederland vindt dat de andere helft meer moet betalen.

Toch heeft dat geklaag over ‘de blauwe envelop’ ook iets armoedigs. Zoals de bankier baron Zweder van Hövell tot Westerflier mij toevertrouwde toen het over Brasschaat-emigrés ging: ‘Sommige mensen zijn zo arm dat ze naar België moeten verhuizen.’ En daar spreekt de baron een waar woord. Laten wij, hoogst aangeslagenen, onszelf het recht voorbehouden te blijven klagen, om vervolgens morrend die overboeking naar 2445588 in Apeldoorn te doen.

En als je daar geen zin in hebt, doe dan je voordeel met dit boek en luister naar de woorden van mijn oude hoogleraar fiscaal recht: ‘Er zijn maar twee zekerheden in het leven: de dood en de Belastingdienst. Als u in dat laatste geen zin hebt, ga dan gewoon in België wonen.’

Jort Kelder

Amsterdam, voorjaar 2013

Hoeveel betaalde Kelder over 2011?

Over 2011 heeft de bv Kelder & Co in casu de heer Kelder (1964) 128.316 euro inkomstenbelasting betaald, 78.000 euro bonusbelasting en 65.000 euro winstbelasting. Totaal: 271.316 euro. Dat is fors meer dan het totaal aan bedragen dat Kelder aftikte over 2010: 169.805 euro.

Jort: ‘Die 479 euro is wegenbelasting voor een kwartaal Landrover Defender rijden. De 10.693 euro is de maandelijks loonbelasting op een verplicht salaris van 20 mille bruto (verplicht, omdat de fiscus in totalitaire tradities eischt dat 70 pro-

cent van de geschatte winst in de bv wordt uitgekeerd als salaris, zodat ze 52 procent inkomstenbelasting kunnen graaien in plaats van de paar procentpunt lagere winstbelasting over inkomen in box 2). De overige bedragen betreffen de fiscale afstraffing voor het maken van winst uit onderneming.’

En hoeveel betaalt Kelder anno 2022?

Oei. Gaat het wel goed met Jort Paul Wouter Kelder? In 2017 snaait Kelder een verzamelinkomen bij elkaar dat net boven een comfortabele 500.000 euro ligt. Daarover betaalt hij ongeveer 223.000 euro belasting, namelijk inkomstenbelasting betreffende box 1, 2 en 3 plus de winstbelasting die Kelder betaalt met betrekking tot zijn vennootschappen.

Maar volgens de laatste aanslagcijfers van Jort, die aanslagjaar 2020 betreffen, betaalt hij inmiddels ‘nog maar’ 99.773 euro aan de fiscus. Ai, ai, ai. Glijdt de bretel onderuit? Is de heer Kelder enthousiast op weg richting de bijstand? Of is het nog erger: heeft Kelder ergens een lek zitten? Bezoekt hij te vaak het casino, of te veel de sterrenrestaurants? Nee, niks van dit al. Jort verklaart: ‘De fiscale aanslag over 2020 is geflatteerd omdat er de afgelopen jaren compensabele verliezen uit een paar startups, waaronder mijn journalistieke nieuwssite 925.nl, zijn afgetrokken. Dat verklaart de fiscale knik naar beneden. Corona halveerde mijn reguliere inkomsten tot zo’n drie ton bruto, maar bleek balanstechisch helemaal niet slecht omdat de restaurateurs het zonder mij moesten stellen en de business-class tickets ongeprint bleven. Daarnaast knalde de aandelenportefeuille door het dak, mede dankzij mijn tech-aandelen. Ik ben dus tijdens corona rijker geworden, bizar genoeg.’

Dus over 2021 kan de fiscus weer een mooi getal tegemoet gaan zien, geheel vrijwillig gefourneerd door Jort Kelder.

Aanslag

‘Nederland is geen belastingparadijs. Dat wil ik hier heel nadrukkelijk gezegd hebben.’

– Marnix van Rij, staatssecretaris voor Fiscaliteit en Belastingdienst (CDA)

‘Wordt het weer eens tijd voor een nieuwe, geactualiseerde druk van *Het belastingparadijs?*’ vroeg onze uitgeefster ons in 2020 terwijl ze zich boog over haar aangifte 2019 die op het scherm van haar laptop stond. ‘Ik ben bezig met mijn inkomstenbelasting en toen moest ik opeens weer aan jullie boek denken. Het voelt voor mij namelijk nogal oneerlijk dat Mick Jagger via Nederland de belasting ontwijkt, terwijl ik gewoon netjes betaal. Dat zou iedereen hier eigenlijk moeten doen.’

Wij knikten. Onze uitgeefster vervolgde:

‘Zonder belasting geen goed functionerende overheid, geen goed functionerende rechtsstaat, geen gezondheidszorg, geen vangnet voor mensen die niet goed genoeg voor zichzelf kunnen zorgen. En laat ik dat allemaal nu toevallig heel erg belangrijk vinden. Daarbij: belasting afdragen naar draagkracht vind ik een mooi en eerlijk systeem.’

Wij knikten weer. Want wij vonden nu eenmaal: ze heeft gelijk. Wel moesten we een klein beetje grinniken toen we dachten aan 2013. Toen was er een andere uitgeefster en die wilde maar niet geloven dat Nederland een belastingparadijs was. Die

hebben we toen een beetje geplaagd, onder andere door haar voor te houden wat ze zoal betaalt aan Den Haag. Lees mee:

Je wordt wakker om vijf minuten over zeven, want we laten je vandaag even uitslapen, in jouw door hard werken bij elkaar verdiende huis. Toen je je huis kocht, moest je tienduizenden euro's overdrachtsbelasting betalen aan de Belastingdienst. De overheid schudde je leeg omdat je een dak boven je hoofd kocht met geld waarover je al loonbelasting had betaald. En daar blijft het niet bij, wat betreft de fiscale kosten voor je onderdak. Elk jaar – dus feitelijk iedere dag – moet je een percentage over de wozaarde van je huis aftikken bij wijze van gemeentelijke belastingen. Vanaf het moment dat je ontwaakt, begint de woza-meter te tikken. Iedere seconde vloeit er feitelijk woza-belastinggeld uit jouw portemonnee naar Rutte c.s. Omdat je in je eigen huis woont.

Je sjokt naar je badkamer die je destijds hebt laten verbouwen. Over die verbouwing betaalde je btw en de aannemer, die al zijn werkgeverslasten in zijn uurtarief aan jou doorbelastte. Je zet de douche aan. Hop, daar gaat de geldkraan van de zuiveringsheffing stromen waarmee de waterschappen je fiscaal om de oren slaan. Over het door jou verbruikte douchewater betaal je eveneens btw. Fiscaal afgedroogd loop je naar beneden. Onder aan de trap word je begroet door je hond, waar je hondenbelasting voor betaalt aan de gemeente waar je woont.

Je maakt je ontbijt klaar – btw op je jam, btw op je brood – en rijdt daarna naar je werk. Dat autoritje kost je weer handenvol belasting. Btw op je brandstof plus per liter benzine 46 procent accijns plus de fiscale bijtelling van je leasewagen plus de wegenbelasting.

Je bent sinds je bent opgestaan tientallen afgedragen

euro's verder nog voordat je ook maar één euro hebt kunnen verdienen. Enigszins moegestreden neem je plaats achter je bureau en je vraagt je secretaresse om een kopje koffie. Vrolijk komt ze naar binnen gezwaaid, maar je kunt er even niet om lachen; je ziet enkel de sloot werkgeverslasten die boven haar hoofd hangt. Dan sla je je agenda open en zie je: straks ook nog een afspraak met Martin van Geest, Joost van Kleef en Henk Willem Smits. En de ochtend was al zo duur.

‘Leuk,’ zei de uitgeefster toen. ‘Jullie kunnen zo het podium van De Kleine Komedie op. Maar waar willen jullie naartoe?’
 ‘Houd je vast,’ zeiden wij. We maken hetzelfde rondje nog een keer, maar nu met Mick Jagger:

Mick Jagger huppelt in zijn zwartlederen broek de trap van zijn privéjet af. Jagger is net geland op Schiphol-Oost, de thuishaven van de happy few die met een eigen vliegtuig de hemel doorkruisen. Jagger knijpt in de wang van zijn privéstewardess, die hem onder aan de trap opwacht. Ze begeleidt hem naar de limousine, die, rekening houdend met de kledingkeuze van Jagger, goed in de glanzende zwarte lak zit. De limousine scheurt weg en nog voor de eerste bocht heeft Jagger de champagne open. Hij schenkt zichzelf in en neuriet zachtjes ‘Let it bleed’.

De limousine houdt halt op de Amsterdamse Herengracht, voor een statig grachtenpand met een betonnen trap. De chauffeur stapt uit en opent het portier voor de heer Jagger. Die stuitert de buitentrap op. Nog voordat hij kan aanbellen, zwaait de massief eikenhouten deur open. ‘*Morning, Mr Jagger,*’ hoort Jagger zodra hij de drempel over stapt. ‘*Morning, Mr Favié.*’ Onder het fluiten van ‘*Dirty work*’ stampet Jagger de trap op.

‘Come in, Mr Jagger,’ zegt accountant Jan Favié uitnodigend. Favié maakt een lichte buiging – want hij weet waar Abraham de mosterd haalt. De heer Jagger betaalt sinds jaar en dag de opleiding van zijn kinderen, zijn vakanties, zijn maatpakken. De laatste met wie Favié ruzie zou willen krijgen, is Mick Jagger. Daar heeft hij best een paar buiginkjes voor over.

Hij doet de deur dicht. ‘Zo meneer Jagger, wat fijn dat u er bent. Hier heb ik uw belastingaangifte. U hebt dit jaar veel verdiend. U betaalt daarover heel weinig belasting. Dat is minder dan niks. En Mark Rutte is akkoord, geen zorgen. Dus dat is prettig geregeld. Kan ik u nog ergens anders mee van dienst zijn?’

Een uur later ziet de popster vanuit zijn privéjet de polder langzaam onder zich verdwijnen. Als die dijken het maar houden, denkt Jagger. Zo’n belastingparadijs vind ik nooit meer.

Terug naar 2020. ‘We hebben goed nieuws,’ zeiden wij tegen onze uitgeefster. ‘Een update is zeer waarschijnlijk niet nodig. Dat komt, Hans Vijlbrief, staatssecretaris voor Fiscaliteit en Belastingdienst, gaat het fenomeen “Nederland belastingparadijs” eindelijk aanpakken.’

Vijlbrief (D66) was van 29 januari 2020 tot 10 januari 2022 staatssecretaris van Financiën. Hij onderschreef, verrassend genoeg, een kritisch ambtelijk rapport over de zogenoemde Nederlandse doorstroomvennootschappen. Die zijn beter bekend als brievenbus-bv’s, bedrijven met bijna uitsluitend een postadres in een land met een voor hen zeer gunstig fiscaal klimaat. Die bv’s bestaan dus uitsluitend om de fiscus in een ander land of in andere landen te ontwijken.

Van die brievenbus-bv’s hebben wij er hier een slordige twaalfduizend. Samen hebben ze ongeveer een onvoorstelbaar

bedrag van – houd je vast – 4,5 biljoen euro, dat is 4500 miljard euro, op de balans staan.

Maar ze leveren Nederland slechts 650 miljoen euro per jaar op plus een handjevol banen, tussen de drie- en vierduizend. Daarnaast leveren ze ons nog iets anders op: criminaliteit en witwasaffaires. En andere ellende, want andere landen hebben bijvoorbeeld veel last van onze ‘lege’ vennootschappen, omdat zij daardoor (veel) minder belasting binnenkrijgen.

Het was Vijlbrief menens. Hij was vastberaden om een einde te maken aan de parasitaire praktijken van multinationals die Nederland gebruiken om geld weg te sluizen uit landen waar het wordt verdiend omdat ze in Nederland relatief heel weinig – of niets – aan de fiscus hoeven over te maken. Het moest klaar zijn met die vreemde praktijken. Over en uit.

Vijlbrief omarmde zelfs het voorstel van Pascal Saint-Amans, directeur fiscale zaken van de OESO, het samenwerkingsverband van de 38 rijkste landen ter wereld. Saint-Amans was de drijvende kracht achter een initiatief om een minimumbelasting voor multinationals in te voeren van 15 procent. Als Zwitserland, Bermuda en de Kaaimaneilanden dat niet minimaal heffen, dan mogen andere landen extra belasting heffen, is simpel gezegd het (goede) voorstel.¹

Vijlbrief vond het een prima plan. Sterker nog: hij las andere landen zelfs de les over hoe de bestrijding van belastingontwijking eruit zou moeten zien. Alsof een keurslager ineens vegetariër wordt en hartstochtelijk vertelt dat je geen vlees moet eten. Het was een enorme, ongekende omzwaai.

Want hoe anders waren Vijlbriefs voorgangers.² Bij Willem Vermeend (PvdA), Wouter Bos (PvdA), Jan Kees de Jager (CDA) of Frans Weekers (vvd) hoefde niemand aan te komen met de vraag over wat te doen aan belastingparadijs Nederland. Want Nederland een belastingparadijs? Welnee. Als er al iets moest gebeuren aan ons ‘fiscaal aantrekkelijke vestigingsklimaat’,